

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

Kari Niittynen
Vampulantie 542
32450 Tammiainen

Päiväys/Datum Turku 12.01.2004

Dnro/Dnr LOS-2003-R-45-53

Viite /Hänvisning

Asia/Ärende LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA
Kari Niittynen sikalarakennushanke, Vampula

Kari Niittynen on toimittanut 04.11.2003 Lounais-Suomen ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista yhteysviranomaisen lausuntoa varten ympäristövaikutusten arviointiohjelman, joka koskee Kari Niittynen sikalarakennushanketta.

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeesta vastaava

Kari Niittynen
Vampulantie 542
32450 Tammiainen

Konsultit

LSO Foods Oy	VTT prosessit	MTT maatalousteknologian tutkimus
Turuntie 4	PL 1602	Vakolantie 55
30100 Forssa	02044 VTT	03400 Vihti

YVA-menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumis-mahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 2 momentin perusteella ympäristöministeriö on 3.7.2003 päättänyt, että Kari Niittynen yhdistelmäskalalan

rakennushankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Yhteysviranomaisena toimii Lounais-Suomen ympäristökeskus.

YVA-menettelyssä on tarkoitus, että selvitetään ne asiat ja vaikutukset, jotka hankkeessa ja sen ympäristössä ovat merkittäviä hankkeen suunnittelun ja päätöksenteon kannalta ja joita eri tahot pitävät tärkeinä. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman tavoitteena on esittää tiedot hankkeesta kokonaisuutena sekä siitä, miten hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan.

Yhteysviranomaisen lausunnossa tarkastellaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa esitettyjen arviointiohjelman sisällöllisten vaatimusten toteutumista.

Arviointiohjelmaan ja yhteysviranomaisen siitä antamaan lausuntoon perustuen hankkeesta vastaava selvittää ympäristövaikutukset ja laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, joka tulee hankkeesta vastaavan hakemuksesta julkiseen käsittelyyn arviointiohjelmassa esitetyn aikataulun mukaan keväällä 2004. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää aikanaan ympäristölupahakemusasiakirjoihin.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Hanke edellyttää muun muassa ympäristökeskuksen ympäristölupaa sekä jo rakenteilla olevan kalustohallin käyttötarkoituksen muutoslupaa rakennusvalvontaviranomaiselta.

Hanke, sen tarkoitus ja sijainti

Nykyisessä sikalassa on tilat noin 850 emakon pitämiseen sekä niiden porsaiden että tarvittavan uudisaineksen kasvattamiseen. Laajennuksen jälkeen emakkomäärä nousee 1000 emakkoon ja uuteen lihasikalaa valmistuu tilat 3000 lihasialle. Laajennuksen jälkeenkin edelleen 50 % syntyvistä porsaista menee välitykseen 25 – 30 kilon painoisina. Uusi lihasikala korvaa osan tilan vuokrasikaloista, jotka ovat merkittävien korjausinvestointien tarpeessa.

Laajennuksen jälkeen sikala muodostaa eläinvirtana tehokkaan logistisen yksikön, jonka suunnittelussa on otettu huomioon ympäristölle mahdollisesti aiheutuvat haittavaikutukset ja niiden vähentämiskeinoina ovat parhaan käytettävissä olevan tekniikan (BAT) sekä parhaan ympäristökäytännön soveltaminen (BEP). Lähtökohdaksi tekniikkaa valittaessa on otettu kaksi tärkeintä osa-aluetta.

Ensiksi pyritään olennaisesti vähentämään ilmaan pääsevien kaasujen määrää nykyisissä tuotantotiloissa ja uuden lihasikalan ratkaisuksi tullaan valitsemaan pienemmät ilmanvaihtomäärät tarvitsevat ratkaisut. Toiseksi lietelanta prosessoidaan erilleen kiinteään kuiva-ainesosaan sekä nestemäiseen osaan, jolloin hajuhaitat vähenevät oleellisesti.

Hanke sijoittuu Alastarosta Vampulaan menevän tien nro 2101 varteen. Uudisrakennus sijaitsee tontilla hieman muita rakennuksia korkeammalla. Pinnanmuodoiltaan maasto on lievästi kumpuilevaa ja tilan pellot kallistuvat pois päin läheisestä Loimijoesta. Osa levitykseen tarkoitetuista pelloista sijaitsee talouskeskuksen yhteydessä.

Vaihtoehdot

Nollavaihtoehdossa nykyinen toiminta jatkuu sellaisenaan. Tilalla on noin 850 emakkoa. Porsaat välitetään 90 %:sti LSO Foods Oy:n porsasvälitykseen ja 10 %:ia kasvatetaan tilan ulkopuolella olevissa omissa ja vuokrasikaloissa. Tilan talouskeskus

käsittää sikaloiden lisäksi viljan käsittelytilat kuivureineen, lämpökeskuksen, huolto- ja korjaustilat koneille ja kalustolle sekä tilan päärakennuksen.

Ykkösvaihtoehdossa toteutetaan laajennus, jossa perusratkaisut ovat nykyisen kaltaiset. Sikalassa on osarituläpohja ja betonilattia. Ilmanotto tapahtuu ylhäältä ja poisto katolta. Lihasicalan kylkeen rakennetaan kaksi avointa 2000 m³:n lietesäiliötä.

Kakkosvaihtoehdossa toteutetaan laajennus, johon rakennetaan muovinen osarituläpohja. Ilmanvaihto toteutetaan hollantilaisen IC-W⁺-järjestelmän mukaan, jossa ilmanotto tapahtuu alhaalta ja poisto katolta. Lihasicalan kyljessä on kaksi avointa lietesäiliötä, joihin sijoitetaan separoidun lietelannan nestefraktio. Lannan kuivafraktio viedään muualle hyötykäytettäväksi.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

ARVIINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelman vireilläolosta on kuulutettu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen mukaisesti Alastaron ja Vampulan kuntien ilmoitustauluilla sekä kirjastoissa 12.11. – 16.12.2003 välisenä aikana ja siitä on pyydetty näiden kuntien sekä muiden keskeisten viranomaisten lausunnot. Kuulutus arviointiohjelman nähtävänä olosta on julkaistu 11.11.2003 Lauttakylän Sanomat -nimisessä sanomalehdessä. Yleisötilaisuudesta on ollut ilmoitus myös Loimaan Seutu-lehdessä. Hanketta esittelevä tiedotustilaisuus yleisölle on järjestetty 13.11.2003 Vampulan Osuuspankissa. Hanketta varten on perustettu ohjausryhmä, jossa on hankkeesta vastaavan lisäksi edustajat Vampulan kunnasta, Lounais-Suomen ympäristökeskuksesta ja LSO Foods Oy:stä.

YHTEENVETO LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Lausuntoja on annettu yhdeksän kappaletta. Mielipiteitä on esitetty kolme kappaletta. Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä on liitteenä. Lausunnot ja mielipiteet on lähetetty 19.12.2003 hankkeesta vastaavan käyttöön.

Lausunnot

Alastaron kunnanhallitus yhtyy Loimaan seudun kansanterveystyön kuntayhtymän ympäristöterveydenhuollon ja Alastaron valvontalautakunnan asiasta antamiin lausuntoihin ja esittää, että suunnitelmassa olevat uudet ja vanhat kattamattomat lietesäiliöt tulee toteuttaa katettuina. Yhdistelmäsilakan laajentamisen yhteydessä toteutettava liete-kuilujen ja lietesäiliöiden rakentaminen ja seinämien tiivistäminen tulee suorittaa siten, ettei sadevesien eikä rakenteiden perustusvesien salaojituksen

kautta kulkeudu sikalan lietalantaa Loimijokeen. Loimijoen ja laskuojien varrel-
la oleville peltolohkoille lietalannan levitystä suoritettaessa tulee jättää riittävät suoja-
kaistat ilman lietalannan levitystä suojakaistoista annettujen määräysten ja ohjeiden
mukaisesti.

Yhdistelmäsikalan laajentaminen tulee suorittaa ympäristövaikutusten arviointi-
ohjelman toteuttamisvaihtoehdon 2 mukaan, jossa laajennuksen yhteydessä toteutetaan
lannan separointi vanhassa ja uudessa rakennuksessa sekä laajennuksessa uusi ilman-
vaihtojärjestelmä, jolloin hajuhaitat eivät aiheuta kohtuutonta haittaa Loimijoen rannan
ja Vampulantien varren asukkaiden viihtyisyydelle. Hanke tulee toteuttaa parhaalla
käyttökelpoisella tekniikalla mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja ta-
loudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä sekä viimeistä tie-
tämystä käyttäen.

Vampulan kunnanhallitus toteaa lausuntoon, että hankkeen ympäristövaikutusten
arviointissa tulee huomioida arviointiohjelmassa mainittujen seikkojen lisäksi hank-
keen mahdolliset vaikutukset Loimijokeen ainakin seuraavien osa-alueiden osalta: ran-
tapeltojen käyttäminen lannanlevitykseen, tulva-aikojen aiheuttamat poikkeustilanteet,
suojaikaisten tarkempi selvitys vesistön osalle sekä mahdollinen seuranta- ja tarkkai-
luohjelma. Lisäksi hankkeessa tulee huomioida, että kyseinen alue on seutukaavassa
vahvistettua kulttuurihistoriallisesti arvokasta aluetta (kh-615).

Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystoimisto käsittelee lausunnossaan
hankkeen terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointia. Lääninhallitus toteaa, et-
tä arviointiohjelmasta puuttuu tarkastelu hankkeen vaikutuksista lähiympäristön asutuk-
seen. Arviointiohjelma olisi tullut laatia siten, että siitä ilmenee, miten terveydelliset ja
sosiaaliset vaikutukset aiotaan tunnistaa ja arvioida ja mitä terveydellisiä ja sosiaalisia
vaikutuksia tullaan tarkastelemaan selostuksessa.

Arviointiselostuksessa tulee määritellä hankkeen vaikutusalue ja selvittää lähiympä-
ristön asutus ja muut mahdollisesti häiriintyvät kohteet. Hankkeen terveydellisten ja so-
siaalisten vaikutusten rajauksessa ja tunnistamisessa on syytä hankkia arviointialueen
asukkaiden ja yhteisöjen käsityksiä hankkeen vaikutuksista. Vaikutuksia, joita tulisi
tarkastella lähialueen asukkaiden kannalta ovat ainakin todelliset tai koetut haju- ja me-
luhaitat sekä lietteiden käsittelystä ja levittämisestä aiheutuvat haitat. Pelot mahdollises-
ti lähiympäristössä olevien tilojen ja talojen arvon alentumisesta tulee käsitellä.

Mahdolliset pohjavesialueet ja lähialueen yksityisten kaivojen sijainti tulee selvittää.
Selostuksessa tulee selvittää myös muut mahdolliset riskit kuin lannankäsittelyn aiheut-
tamien ja se, miten näihin riskeihin varaudutaan.

MTK- Satakunnalla ei ole huomautettavaa arviointiohjelman suhteen.

Museovirastolla ei ole huomautettavaa sikalarakennushankkeen arviointiohjelmaan ar-
keologisen kulttuuriperinnön osalta. Rakennetun ympäristön osalta viitataan Satakun-
nan museon lausuntoon.

Satakunnan museo toteaa, arviointiselostuksessa tulee esittää GT-karttaa tarkempi
kartta, esimerkiksi peruskartta, josta käy ilmi kohdealueen tarkempi sijainti. Museo

huomauttaa, että hanke sijoittuu maakunnallisesti arvokkaaseen, laajaan kulttuuri-
maisemaan (Pikku-Vampula-Huhtaa-Hanhikoski-Horna-Vampulankylä-kulttuuri-
maisema). Hankkeen maisemavaikutuksia tulee arvioida myös suhteessa Jokiniityn
tilan talouskeskusta laajempaan maisematilaan, kuten on ajateltu tehtävänkin.

Tietolähteisiin tulee liittää myös Satakunnan seutukaava 5, josta käy ilmi myös edellä mainitun kulttuurimaiseman rajausta. Kulttuurimaiseman kannalta parempi vaihtoehto on luonnollisesti se, johon liittyy vähemmän rakentamista, mutta toisaalta on kuitenkin arvioitava jätteenkäsittelyn tehostamisesta saatavia hyötyjä ympäristölle suhteessa maisemavaikutuksiin.

Museo huomauttaa vielä, että lausunnon antaminen on tässä vaiheessa muodollisuus, koska talouskeskukseen ollaan jo rakentamassa konehallia, joka ainoastaan sisustetaan sikalaksi, mikäli ympäristölupa myönnetään. Rakennuslupavaiheessa ei ole pyydetty Satakunnan Museon kantaa.

Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus toteaa lausuntonaan, että prosessoinnissa syntyneen kuiva-aineen jatkokäyttöä tulisi selvittää riittävästi ja että viherrakentamisen kasvualustavaihtoehdon lisäksi tulisi selvittää muita vaihtoehtoisia käyttökohteita. Lannanlevitystä on tarkasteltu nitraattiasetuksen mukaisesti, mutta typen osalta tulisi lannan levityshehtaareita tarkastella myös ympäristötuen ehtojen mukaisilla typen käyttömäärillä. Lisäksi tulisi selvittää perusteet laskelmaan, missä fraktion sisältämästä kokonaisuudesta huomioidaan laskennallisesti vain 70 %. Lannan varastoinnissa tulisi huomioida lietealtaiden sijainti lähellä Loimijokea, jolloin tulvan ja lannan varastoinnin mahdolliset häiriötilanteet tulee ennakkoon arvioida ja tehdä suunnitelmat vesien-suojelullisten haittojen minimoimiseksi.

Satakuntaliitto toteaa vahvistetun seutukaavan perusteella, että Satakunnan seutukaavassa 5 alueelle on osoitettu merkinnällä kh-615 Kalkkivuori-Pikku-Vampula kulttuurihistoriallisesti arvokas alue. Aluetta koskevan yleismääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa ja rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota kulttuurihistoriallisen arvon säilyttämiseen. Ennen kulttuurihistoriallista ympäristöä merkittävästi muuttaviin toimenpiteisiin ryhtymistä tulisi asiasta ottaa yhteys kunnan kaavoitusviranomaiseen ja Satakunnan Museoon. Arviointiselostuksessa tulee esittää tiedot alueen kaavoitustilanteesta myös seutukaavan osalta ja arvioida vaikutuksia myös niiltä osin. Lisäksi selostukseen tulee liittää alueen tarkempaa sijaintia osoittava kartta.

Muuten kuin seutukaavan perusteella Satakuntaliitto toteaa, että ohjelmasta ei ilmene, miten selvitysvaiheessa aiotaan arvioida ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia. Tarkastelussa on hyvä kiinnittää huomiota siihen, miten mm. ihmisten esittämät mielipiteet ja kannanotot otetaan huomioon ja miten sekä millä menetelmillä ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on tarkasteltu. Samassa yhteydessä on hyvä tarkastella myös hankkeen työllisyysvaikutuksia. Tiedot hajujen leviämisestä voidaan todennäköisesti perustaa muualla tehtyihin tutkimuksiin sekä laitetoimittajien arvioihin. Havainnekuvat sekä hajujen leviämisestä että hankkeen vaikutuksista maisemaan selkeyttävät asiaa. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella käsitellyn lannan jatkosijoitusta ja -käyttöä sekä myös lannan levitystä ja loppusijoitusta yhtäläillä ihmisten kuin vesistöjenkin kannalta. Arviointiselostuksessa on myös syytä käydä läpi alueen tulvatilanne ja arvioida tulvan vaikutuksia hankkeen toteuttamiselle. Arviointiselostuksessa on syytä käsitellä hankkeen vesistövaikutukset, vaikka tavoitteena on, että lannan ja sen eri fraktioiden varastot sekä niiden levitysmäärät, -tekniikka ja -ajankohta ovat parhaan käytettävän tekniikan ja parhaan ympäristökäytännön mukaisia. Selostuksessa on hyvä käsitellä selkeästi hankkeen toteuttamisen aiheuttamat muutokset nykytilanteeseen nähden alueella.

Turvatekniikan keskuksella ei ole kommentoitavaa arviointiohjelmaan, koska toiminnassa ei käytetä sellaisia vaarallisia kemikaaleja, joiden valvonta kuuluu Turvatekniikan keskukselle.

Mielipiteet

Pekka Remeksen mielestä on syytä tutkia erikoisesti lietekuormien sekä pelloille kuljetetun lietteen aiheuttama hajuhaittaa ja sikalan kuormitusvaikutusta Loimijokeen. Lisäksi tulee tutkia hankkeen vaikutus kyläläisten terveyteen, viihtyvyyteen ja elinoloihin sekä kiinteistöjen arvoon.

Juhani Rannikko ja 19 muuta allekirjoittajaa huomauttavat, että nykyiset ja suunnitellut lietesäiliöt sijaitsevat Loimijokeen viettävällä rinteellä ja vain osa pelloista kallistuu pois päin Loimijoesta. Rakenteilla oleva konehallin sijoittuminen tunnetun Sikopäänmäen lehdon viereen on jo jonkinasteinen maisemavaurio. Allekirjoittajat ovat lisäksi huolissaan lisääntyvistä hajuhaitoista.

Lisäksi YVA:ssa tulisi selvittää ilmakehään pääsevän typen vaikutus puustonkasvuun, etenkin kun välittömässä läheisyydessä sijaitsee arvokas kalliolehto Sikopäänmäki. Missään kohtaa YVA-arvioinnissa ei ole käsitelty eläinten hyvinvointia tai niiden mahdollista toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistä. YVA:sta tulisi käydä ilmi hankkeen terveydelliset haittavaikutukset sekä hankkeen vaikutukset kyläläisten elinoloihin, joka-päiväiseen elämään, asumisviihtyvyyteen ja asuinkiinteistöjen arvoon.

Huittisten seudun ympäristöyhdistys ry esittää mielipiteenään, että YVA:n ohjausryhmässä tulisi olla mukana myös paikallisten asukasyhdistysten edustaja. Hankkeen vaikutuksista vesistöön yhdistys huomauttaa, että aivan suunnitellun sikalan läheisyydessä virtaa Virttaankankaan pohjavedenpurkaumista alkunsa saava Alhonoja, joka on vesilain mukainen vesistö. Massiivisen laitoksen katoilta ja pihoilta tulevissa hulevesissä on runsaasti ravinteita ja bakteereja, jotka joutuvat helposti alempana virtaavaan puuroon ja Loimijokeen. Loimijoki on tulvaherkkä ja perinteisten kevättulvien lisäksi esiintyy myöskin rankkasateiden aiheuttamia kesätulvia. Tulvien aikana Alhonojan ja Loimijoen tulvat tulevat melko lähelle suunniteltua sikalaa. Suurin ongelma tulvatilanteissa on se, että pellolle lannoitteeksi levitetty ravinteet voivat kulkeutua vesistöön. Tutkimusten mukaan Loimijoen vesistön esimerkiksi typen absoluuttisten ainemäärien pienimmän ja suurimman kulkeuman suhde on 1:500. Myöskin ilmanvaihdon mukana tuleva ja lähialueelle kulkeutuva laskeuma voi kulkeutua vesistöön.

YVA:ssa täytyy lisäksi selvittää lietesäiliöiden paikkavaihtoehdot ja niiden kattaminen; etäsäiliövaihtoehdot, jos lähipelloille ei voida sijoittaa kaikkea tilalla syntyvää lietettä; lannanlevitysalat, levitystekniikka ja levitysaika; sikalan toiminta-alueella asuvien ihmisten määrä; tilalla käytettävissä oleva tulvan tai muun suojavyöhyketarpeen ulkopuolisen peltoalan riittävyys siinäkin tilanteessa, että kiintoaineksi separoitua lantaa ei saada myytyä; miten haisevia separoidun lietteen nestemäiset ja kiinteät jakeet todellisuudessa eri lämpötiloissa ovat; hankkeen vaikutukset naapurikiinteistöjen taloudelliseen arvoon, kun sikamäärän lisääntyessä samalla hajumäärä kasvaa ja asumisviihtyvyyttä laskee; ilmakehään pääsevän typen vaikutus lähialueen luonnolle; terveyshaittojen vaikutukset esimerkiksi astmaatikoiden; suurten rakennusten sopivuus Loimijoen vanhaan kulttuurimaisemaan.

Julkaisuluetteloon tulee lisätä Lounais-Suomen ympäristökeskuksen julkaisu 13/2001 ”Maanviljelysalueiden suojavyöhykkeiden yleissuunnitelma Loimijoki alaosa ja Palojoeki”.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomaiselle toimitetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä on tuotu esiin arviointiohjelman täydennystarpeita, jotka on otettu huomioon yhteysviranomaisen lausunnossa.

Hankekuvaus

Hankkeen yleiskuvauksessa on esitetty hankkeen tarkoitus, tarve ja tavoitteet tiiviisti, mutta selkeästi. Kyseessä on suuri sikalarakennushanke, jossa suunnittelussa pyritään ottamaan ennalta huomioon haitalliset ympäristövaikutukset parhaan käytettävissä olevan tekniikan ja ympäristökäytännön mukaisesti.

Arviointiohjelmasta ei käy selvästi ilmi hankekokonaisuus tarvittavine peltoaloineen ja mahdollinen liittyminen muihin hankkeisiin kuten esimerkiksi lannankäsittelyyrityksiin. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä otetaan huomioon hankekokonaisuus oheistoimintoineen, joihin kuuluvat itse rakennuspaikan lähiympäristön lisäksi myös lannan levitykseen aiotut kauempana olevat peltoalat sekä raaka-aineiden, tuotteiden ja jätteiden varastointi, kuljetukset ja loppukäsittely. Hankkeen ja tarvittavien peltolohkojen sijoittuminen tulee esittää arviointiselostuksessa karttaesityksenä, johon tulee merkitä mahdollisesti häiriintyvät kohteet ja arat alueet.

Ohjelmassa on esitetty tarkasteltavan pääosin toiminnanaikaisia ympäristövaikutuksia. Rakennusaikaisia vaikutuksia käsitellään vain siltä osin kuin se hankkeen laajuuden huomioon ottaen on tarpeen. Tässä hankkeessa rakentamisaikaiset sekä toiminnan lopettamisvaiheen ympäristövaikutukset ovat vähäisiä verrattuna toiminnan aikaisiin vaikutuksiin.

Hankkeen suunnitteluajataulu, sikäli kun se käy ilmi ohjelmasta, on kireä ja se tulee tarkistaa siten, että tarvittavat selvitykset voidaan tehdä.

Ohjelmassa on esitetty ympäristöluvan tarve, mutta ei muita tarvittavia suunnitelmia, lupia tai niihin verrattavia päätöksiä. Nämä tulee esittää arviointiselostuksessa.

Vaihtoehtojen käsittely

Hankkeesta on esitetty kolme toteuttamiskelpoista vaihtoehtoa, joista yksi on nykytilanteen mukainen nollavaihtoehto. Vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arviointi esitetään tehtävän kaikilla kolmella tasolla tasavertaisesti.

Arviointiohjelmassa on esitetty, että hankeratkaisut koskien uudenlaista ilmanvaihto- ja lannan prosessointijärjestelmää esitetään tarkemmin arviointiselostuksessa. Näin tuleekin tehdä, jotta voidaan arvioida ratkaisujen toimivuutta.

Ohjelmassa on esitetty, että kakkosvaihtoehdossa lannan kuivafraktio kuljetetaan muualla käsiteltäväksi. Nestemäinen fraktio levitetään osittain lähipelloille ja osittain kauempana oleville pelloille. Arviointiselostuksessa on käsiteltävä myös sitä tilannetta, että kiinteä fraktio ei mene ulkopuoliselle yrittäjälle viherrakentamiseen. Arviointiselostukseen tulee esittää vaihtoehtoiset lietteen ja kuivafraktion varastointi- ja loppukäsittelypaikat.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiohjelmassa on tunnistettu ja esitetty selvittävän olennaisimmat ympäristövaikutukset. Siinä on esitetty myös merkittävimpien selvitysten tekijät yhteystietoineen sekä tietolähdeluettelo.

Nykytilanteen selvitys on niin niukka, että kaikkien häiriintyvien kohteiden tunnistaminen ei onnistu ohjelman perusteella.

Kiinteistöllä on jo rakenteilla kalustohalli, joka on tarkoitus muuttaa sikalaksi, jos ympäristölupa myönnetään. Massiivisen rakennuksen sijainnista on kunnan rakennusvalvontaviranomainen antanut jo päätöksensä maankäyttö- ja rakennuslain perusteella. Uuden sikalarakennuksen sijoittumisen maisemallisia ympäristövaikutuksia voidaan näin ollen tässä arviointimenettelyssä tutkia vain siltä osin miten saada suuri rakennus ja toiminnan tarvitsemat lisärakenteet sulautettua kulttuurimaisemaan mahdollisimman hyvin. Edellinen huomioon ottaen vaikutukset maisemaan on esitetty selvittävän riittävästi ohjelmassa.

Hankkeesta on tunnistettu ja esitetty selvittäväksi oleellimmat haitalliset vaikutukset lukuun ottamatta vesistövaikutuksia. Vaikkakin uusien menetelmien käyttöönotto saattaa vähentää vesistövaikutuksia, niin lihantuotannon ja erityisesti lannan käsittelyn ja peltolevityksen tiedetään aiheuttavan edelleen merkittävää vesistöihin kohdistuvaa kuormitusta. Tämän takia hankkeen arviointiselostukseen tulee sisällyttää osio, jossa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti hankkeen vesistökuormituksen syntyä koko toimintoprosessin aikana, kuormituksen laatua, kuormituksen määrää ja vaikutuksia vesistöissä. Ohjelmassa on esitetty selvittävän Loimijoen tulvien esiintymistiheys ja tulvakorkeudet sekä niiden vaikutus lannan peltolevitykseen. Tulvan aiheuttamaa riskiä tulee arvioida myös muiden toimintojen kuin peltolevityksen osalta.

Vaikutukset ilmanlaatuun esitetään selvittävän muualla tehtyjen tutkimus- ja mittaus-tietojen ja asiantuntijalausuntojen perusteella. Tähän on hyvä ottaa mukaan myös paikallisten asukkaiden kommentteja todetuista hajuvaikutuksista. Asiantuntijana tässä on VTT prosessit.

Lietelannan, jätteiden ja jätevesien käsittely on esitetty selvittävän lainsäädäntöön, ohjeisiin ja tieteelliseen tutkimustietoon perustuen. Lantamääristä ja ravinteiden laskentatavasta tulee esittää arviointiselostuksessa perustelut. Asiantuntijana tässä on maatalousteknologian tutkimus (MTT).

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin kuvausta ei ole esitetty erikseen arviointiohjelmassa. Vaikutusten arviointia varten on vaikutusalueelta koottava riittävät taustatiedot väestörakenteesta ja elinoloista. Vaikutuksia, joita tulisi tarkastella lähialueen asukkaiden kannalta ovat ainakin todelliset tai koetut hajuhaitat, lietteiden käsittelystä ja levittämisestä aiheutuvat haitat sekä pelot mahdollisesti lähiympäristössä

olevien kiinteistöjen arvon alentumisesta. Lausunnot, mielipiteet ja yleisötilaisuuden kommentit ovat osa lähdeaineistoa.

Arviointiohjelmassa on lueteltu riskitekijöitä ja –tilanteita. Nämä tulee esittää tarkemmin arviointiselostuksessa kuten on ajateltakin.

Hankkeen vaikutusten rajausta ei ole esitetty ohjelmavaiheessa. Arviointiselostukseen tulee esittää vaikutusten rajaukset kunkin merkittävän vaikutuksen osalta tarvittaessa erikseen.

Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen.

Arviointiohjelmassa ei ole esitetty suunnitelmaa arviointimenettelystä ja siihen liittyvän osallistumisen järjestämisestä, mutta hankkeesta on tiedotettu riittävästi ja annettu mahdollisuus palautteen antamiseen suullisesti yleisötilaisuudessa sekä kirjallisesti palautelomakkeen avulla. Lisäksi tiedotusvälineet ovat välittäneet ajankohtaista tietoa hankkeen etenemisestä.

Lausunnot ja mielipiteet muodostavat tärkeän lisäaineiston ja arviointia jatkettaessa on syytä vastata niissä esitettyihin kysymyksiin ja huoliin sekä mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon niissä esitetyt seikat, koska monet esille tulleet seikat tulevat vastaan myös hankkeen ympäristölupakäsittelyssä.

Osallistumisen helpottamiseksi tulee arviointiselostuksessa kiinnittää huomiota selkeään ja havainnolliseen esitystapaan niin, että hankkeen aiheuttamat todelliset vaikutukset hahmottuvat kaikille kansalaisille.

Raportointi

Arviointiohjelma on rakenteeltaan selkeä, mutta sisällöltään aika suppea keskittyen hankkeesta vastaavan kannalta olennaisiin seikkoihin. Karttaesitykset ovat vaatimattomat ja niiden selkeyteen ja sisältöön tulee kiinnittää erityistä huomiota arviointiselostuksessa.

Yhteenvedo ja ohjeet jatkotyöhön

Kyseinen sikalarakennushanke on Suomen ensimmäinen eläinten pitohanke, johon sovelletaan harkinnan perusteella ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Osittain tästä johtuen arviointiohjelma on painottunut eri tavalla kuin perinteisten arvioitavien toimintojen ohjelmat. Taloudellisen, logistisen kasvatusyksikön muodostaminen on toisaalta järkevää ja kannatettavaa muun muassa ympäristöinvestointien kannattavuuden takia, mutta sen toteuttaminen toisaalta lisää taas paikallisia ympäristövaikutuksia. Kolmen eri toteutusvaihtoehdon selvittäminen tuo esiin nämä erilaiset ympäristövaikutukset.

Arviointiohjelmassa on esitetty osittain ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 11 §:n mukaiset asiat. Ohjelma kattaa lausunnoissa ja mielipiteissä

esitettyjä asioita, mutta ympäristökeskus edellyttää, että arviointityössä otetaan huomioon jäljempänä esitetyt täsmennykset ja lisäselvitystarpeet.

Havainnollisen ja selkeän kuvan saamiseksi hankekokonaisuus tulee esittää riittävän tarkalla kartalla, johon on merkitty selvästi hankkeen sijoittuminen, seutukaava-merkinnät, tulva-alueet, ympäröivä asutus ja muu alueita koskeva tieto.

Arviointiselostuksessa on esitettävä tarkastetut liete- ja lantamäärät sekä niiden levitykseen tarvittavat peltoalat ja niiden ympäristövaikutukset siinäkin tapauksessa, että lietelannan kuivafraktio ei mene ulkopuoliselle yrittäjälle.

Arviointiselostuksessa tulee käsitellä hankkeen vesistövaikutukset, vaikka tavoitteena on, että lietelannan ja sen eri fraktioiden varastot sekä niiden levitysmäärät, -tekniikka ja –ajankohta ovat parhaan käytettävän tekniikan ja parhaan ympäristökäytännön mukaisia. Selostuksessa on hyvä käsitellä selkeästi hankkeen eri vaihtoehtojen toteuttamisen aiheuttamat vaikutukset.

Arviointiselostuksessa tulee esittää hankkeen vaikutusalue.

Hankkeen terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten rajauksessa ja tunnistamisessa on syytä hankkia arviointialueen asukkaiden ja yhteisöjen käsityksiä hankkeen vaikutuksista. Arvioinnissa tulee kuvata nykytilaa lähtötilanteena.

Selostuksessa tulee esittää käytetyt arviointimenetelmät ja niihin liittyvät oletukset ja epävarmuustekijät kunkin tarkasteltavan vaikutustekijän osalta sekä se, miltä osin tarkastelu on perustunut kirjallisuuteen, tutkimuksiin, maastoinventointeihin, haastatteluihin tms.

Ehdotus seurantaohjelmaksi tulee esittää arviointiselostuksessa ja siinä tulee ottaa huomioon onnettomuus- ja häiriötilanteet.

Tietolähteisiin tulee lisätä myös Satakunnan seutukaava 5, josta käy ilmi kulttuurimaiseman rajausta sekä Lounais-Suomen ympäristökeskuksen julkaisu 13/2001 ”Maanviljelysalueiden suojavyöhykkeiden yleissuunnitelma Loimijoki alaosa ja Palojoki”.

Aikataulu tulee tarkistaa niin, että selvitykset voidaan tehdä riittävän perusteellisesti. Tarkennetut tiedot tulee esittää arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen antaa tarvittaessa tarkempia ohjeita lisäselvitysten laatimiseksi.

Edellä esitetyin täsmennyksin ja lisäyksin arviointiohjelma kattaa keskeiset YVA-menettelyssä selvitettävät sekä lausunnoissa esille tulleet asiat. Esitettyjen selvitysten hankkiminen on hankkeesta vastaavan tehtävä. Tarpeen mukaan tulee pitää yhteyttä YVA-menettelyssä mukana oleviin asiantuntijaviranomaisiin.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Lounais-Suomen ympäristökeskuksen arkistossa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteiden esittäjille.

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävänä 16.01.2004 alkaen ympäristöhallinnon [www-sivuilla osoitteessa http://www.ymparisto.fi/poltavo/yva/arkisto/los/yva.htm](http://www.ymparisto.fi/poltavo/yva/arkisto/los/yva.htm) ja virka-aikana yhden kuukauden ajan seuraavissa paikoissa:

Vampulan kunnanvirasto, Sallilantie 53 A, Vampula
Vampulan kunnan kirjasto, Sallilantie 43, Vampula
Alastaron kunnanvirasto, Loimijoentie 74, Alastaro

Alastaron pääkirjasto, Vahvalantie 5, Alastaro

Hallintopäällikkö

Tuire Nurmio

Ylitarkastaja

Elvi Hakila

LIITTEET

1. Luettelo lausunnonantajista
2. Luettelo ympäristökeskuksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn osallistuvista ryhmistä ja vastuuhenkilöistä
3. Suoritemaksun määräytyminen ja sitä koskeva oikaisuvaatimusosoitus

Suoritemaksu   4 240 €

Jakelu   Kari Niittynen suoritemaksua vastaan

Tiedoksi

Alueelliset ympäristökeskukset
Lounais-Suomen metsäkeskus
Länsi- Suomen ympäristölupavirasto
Suomen ympäristökeskus
Ympäristökeskus/ryhmät
Ympäristöministeriö

Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä**LAUSUNNOT**

Alastaron kunta
Vampulan kunta
Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto
MTK- Satakunta
Museovirasto
Satakunnan museo
Satakunnan työvoima- ja elinkeinokeskus
Satakuntaliitto
Turvatekniikan keskus

MIELIPITEET

Pekka Remes
Huittisten seudun ympäristöyhdistys ry
Juhani Rannikko ym.

YVA-ASIOIDEN KÄSITTELY LOUNAIS-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUKSESSA

Yhteyshenkilö ylitarkastaja Elvi Hakila
YVA-asioiden koordinoiva valmistelu ja esittely

LAUSUNTOJEN VALMISTELUUN OSALLISTUVAT SEURAAVAT OSASTOT JA RYHMÄT:

YMPÄRISTÖLUPAOSASTO

Osastopäällikkö Marja-Terttu Parsama

Teollisuuden, energiantuotannon ja yhdyskuntien ympäristöluvut, näitä koskevat lausunnot sekä tarkkailuohjelmat, pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamista koskevat päätös- ja lausuntoasiat, ympäristölupapäätösten ja ympäristönsuojelulainsäädännön valvonta. Kalankasvatusta ja turvetuotantoa koskevat lausunnot, kalankasvatuksen tarkkailuohjelmat, karjasuojien ympäristöluvut, ympäristölupapäätösten ja ympäristönsuojelulainsäädännön valvonta, katselmustoiminnan koordinointi sekä ojitustoimitukset.

ALUEIDENKÄYTÖN OSASTO

Maankäyttö – osastopäällikkö, yli-insinööri Outi Engström

Alueiden käytön suunnittelun ohjaaminen ja edistäminen, rakentamisen poikkeusluvut, rakentamisen ohjaus, alueidenkäytön ja rakennetun ympäristön tilan ja kehityksen seuranta ja ohjaus, rakennetun ympäristön suojeleminen, ympäristönsuojelun rahoitus rakennussuojelun ja kulttuurimaiseman osalta kulttuuriympäristön hoidon edistäminen, muinaismuistoasiat, kiinteistöjen hankinnan lupa-asiat, tieasiat ja ulkomainonta

Luonnonsuojelu – ryhmäpäällikkö, ylitarkastaja Esko Gustafsson

Luonnonsuojelu ja luonnon monimuotoisuus, maanhankinta luonnonsuojelutarkoituksiin, suojelualueiden perustaminen, merkintä ja hoito, lajien ja luontotyyppien suojeleminen ja hoito, maisemansuojelu, ulkoilu ja virkistys sekä vene- ja maastoliikenneasiat sekä luonnonsuojelun rahoitus

YMPÄRISTÖTEKNIIKAN OSASTO

Vesistöt – ryhmäpäällikkö, vesistöinsinööri Juha-Pekka Triipponen

Vesistöjen tilan ja käyttökelpoisuuden parantaminen, vesistö rakentamista koskevat lausunnot, vesistövelvoitetarkkailun seuranta ja kehittäminen, hydrologinen havainnointi, tulvasuojelun suunnittelu ja seuranta, peruskuivatuksen suunnittelu ja ohjaus, yleisten vesialueiden valvonta, ympäristönsuojelun rahoitus vesien kunnostamisen osalta, vesistö hankkeiden luvanhaltijan tehtävät

Maaseutu – ryhmäpäällikkö, limnologi Pirkko Valpasvuo- Jaatinen

Maa-, metsä- ja karjatalouden ympäristönsuojelu, turvetuotannon ympäristönsuojelu, turkistarhaus, ympäristönsuojelun rahoitus maa- ja metsätalouden osalta

Yhdyskuntatekniikka – ryhmäpäällikkö, vesihuoltoinsinööri Jyrki Lammila

Ympäristönsuojelun yleinen edistäminen, yhdyskuntien ja teollisuuden vedenhankinnan ja viemäroinnin suunnittelu ja edistämien, pohjavesien suojeleminen ja suunnittelu, saastuneiden maiden kunnostuksen edistäminen, maa-ainesten ottamista koskevat lausunnot ja lupaseuranta, jätehuollon yleissuunnittelu ja edistämien, valtion jätehuoltotöiden ja vesihuoltotöiden suunnittelu, ympäristönsuojelun rahoitus kehittämis- ja kokeiluhankkeiden osalta sekä vesihuoltoavustukset, kalankasvatuksen valtakunnallinen kehittäminen

LIITE 3**MAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU**

Maksu määräytyy ympäristöministeriön asetuksessa (1415/2001) alueellisen ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksunmääräämisestä.